

ข่าวประชาสัมพันธ์

การช่วยเหลือลูกเรือไทยและข้ามชาติ “ตกเรือ” ณ เกาะอัมบน ประเทศอินโดนีเซีย:

คนตกเรือ ค้ำแรงงาน ค้ำมนุษย์ลูกเรือประมงหรือไม่ ?

วันอังคารที่ 30 กันยายน 2557 เวลา 08.30-13.00 น.

ณ ห้องประชุมหิตลาธิเบศร 206 อาคารหิตลาธิเบศร คณะเศรษฐศาสตร์

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

โดย

ศูนย์ศึกษาสันติภาพและความขัดแย้ง (The Rotary Peace Center),

ศูนย์ให้ความช่วยเหลือลูกเรือประมง หรือ Seafarers Action Center (SAC),

มูลนิธิเครือข่ายส่งเสริมคุณภาพชีวิตแรงงาน (LPN),

เครือข่ายปฏิบัติการต่อต้านค้ามนุษย์ (ATN)

ร่วมกับ

ศูนย์วิจัยการย้ายถิ่นแห่งเอเชีย สถาบันเอเชียศึกษา

ชมรมนักข่าวอาเซียน และ สมาคมนักข่าวนักหนังสือพิมพ์แห่งประเทศไทย

สภาวะการค้าแรงงานในอุตสาหกรรมประมงทะเลในภูมิภาคอาเซียนได้ปรากฏชัดขึ้นในช่วงเวลาที่ผ่านมา ในเดือนกันยายน 2557 นี้มูลนิธิเครือข่ายส่งเสริมคุณภาพชีวิตแรงงาน (LPN) ได้รับการติดต่อขอความช่วยเหลือจากลูกเรือประมงชาวไทยที่ตกค้างอยู่ที่ท่าเรือบนเกาะอัมบน ประเทศอินโดนีเซียทีมงานของมูลนิธิได้ออกเดินทางไปอัมบนเพื่อหาข้อเท็จจริง ได้พบลูกเรือชาวไทย 6 คนซึ่งตกค้างอยู่บนเกาะเพราะตัดสินใจทิ้งเรือที่นำลูกเรือมาจับปลาในน่านน้ำอินโดนีเซียเนื่องจากบางคนถูกนายหน้าขายลงเรือประมงนายหน้ารับค่าหัวรายละ 25,000 บาท ลูกเรือบางคนถูกบังคับให้เซ็นสัญญากู้เงินจากนายจ้าง และบางส่วนทนสภาพการทำงานในเรือไม่ไหวและไม่ได้รับค่าจ้าง ถูกบังคับให้ทำงานนานกว่าที่กำหนด 2-3 ปี ไม่สามารถกลับประเทศต้นทางได้ เอกสารสำคัญประจำตัวต่างๆถูกยึดและถูกปลอมแปลง (หนังสือประจำคนเรือ Seaman Book) ทำให้ไม่สามารถแสดงตัวเพื่อความช่วยเหลือได้ หลังจากการให้ความช่วยเหลืออย่างเร่งด่วนเบื้องต้นแก่ลูกเรือแล้ว ทางมูลนิธิได้กลับมาประเทศไทยแล้วดำเนินการแจ้งข้อมูลให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องและติดต่อประสานงานหน่วยงานที่เกี่ยวข้องอาทิ กรมการกงสุล กรมสืบสวนคดีพิเศษ (DSI) กรมสวัสดิการคุ้มครองแรงงาน ศูนย์ศึกษาสันติภาพและความขัดแย้ง (The Rotary Peace Center), องค์กรแรงงานระหว่างประเทศ ILO UN-ACT (United Nations Action for Cooperation against Trafficking in

Persons), International Organization for Migration (IOM) และผู้แทนจากสถานทูตสหรัฐอเมริกาประจำประเทศไทย เพื่อหาแนวทางในการให้ความช่วยเหลือร่วมกัน

หลังจากนั้นมีการประสานงานกับสถานทูตไทยที่กรุงจาการ์ค์และหน่วยงานพัฒนาในอัมบนเพื่อ การช่วยเหลืออย่างเป็นทางการต่อไป ทางมูลนิธิฯ ได้พบว่ามีลูกเรือประมงชาวพม่าและกัมพูชาที่ต้องการ ความช่วยเหลือตกค้างอยู่ที่เกาะอัมบนและเกาะอื่นๆ ด้วยจำนวนหนึ่งและยังไม่สามารถเข้าถึงได้ ข้อมูลนี้ถูกยืนยันด้วยเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในช่วงปลายเดือนกันยายนเกี่ยวกับความเป็นไปได้ในการใช้ แรงงานบังคับและเหยื่อการค้ามนุษย์ชาวไทย กัมพูชาและพม่าในเรือประมงทะเลไทยบางลำ ข่าวกเกี่ยวกับ แรงงานไทย/พม่า โคคหนีจากเรือประมงและได้รับความช่วยเหลือจากเรือลำอื่นพามาขึ้นฝั่งที่จังหวัด ประจวบคีรีขันธ์ ข่าวเรื่องผู้ต้องสงสัยว่าค้ามนุษย์ซึ่งเป็นนายหน้าชาวพม่า3คนถูกตำรวจจับกุมที่สมุทรสาคร เพราะได้ลักลอบกักขังแรงงานพม่ารคนไว้เพื่อนำไปขายให้เรือประมงไทยที่จะไปจับปลาที่อินโดนีเซีย ตลอดจนข่าวเกี่ยวกับการเดินทางกลับมาของลูกเรือไทย 6 คนที่กระทรวงการต่างประเทศ กระทรวงพัฒนา มนุษย์และสังคม และตัวแทนนายจ้างร่วมกันเดินทางไปรับจากอัมบนที่จะถึงประเทศไทยในวันที่1ตุลาคมนี้ ล้วนยืนยันว่ามีความเป็นไปได้ที่จะมีกรณีการค้ามนุษย์ในกิจการประมงทะเล

ในปี 2556 องค์กรแรงงานระหว่างประเทศได้ร่วมมือกับศูนย์วิจัยการย้ายถิ่นแห่งเอเชียอุทาฯ ทำวิจัย เรื่องสภาพการจ้างงานและสภาพการทำงานในกิจการประมงทะเล ได้พบว่ามีแรงงานประมงร้อยละ 17 ของ กลุ่มตัวอย่างแรงงาน 596 คนที่อยู่ในสภาพเป็น"แรงงานบังคับ"ทั้งในประมงชายฝั่งและประมงนอกน่านน้ำ แรงงานเหล่านี้อยู่ในสภาพถูกหลอกและถูกบังคับให้ทำงานบนเรือ การถูกบังคับเกิดจากการถูกหลงทาง การเงินได้แก่การบังคับหักเงินค่าจ้างและการไม่จ่ายค่าจ้างขณะทำงานบนเรือ ทำให้ลูกเรือต้องจำใจทำงาน เพื่อรอให้ได้รับค่าจ้าง ไม่สามารถเลือกไปทำงานอื่นได้ การถูกข่มขู่ด้วยการใช้ความรุนแรงทางร่างกายหรือ การทำร้ายร่างกาย การขู่ว่าจะนำตัวแรงงานผิดกฎหมายส่งให้ตำรวจจับ ตลอดจนการขีดยาเสพติดประจำตัว ของแรงงานไว้ ลูกเรือประมงนำลึกลับส่วนหนึ่งถูกหลอกมาลงเรือเพราะปกติแรงงานไม่ยอมลงเรือไปนาน หลายเดือนหรือนานเป็นปี. แรงงานที่ถูกบังคับนี้มีทั้งคนไทยและต่างชาติ

อย่างไรก็ตาม ผลการวิจัยยังพบว่ามีแรงงานประมงอีกถึงร้อยละ83 ที่ไม่ใช่แรงงานบังคับ ฉะนั้นเรา จึงต้องไม่สรุปว่าแรงงานในกิจการประมงทะเลของไทยโดยรวมเป็นแรงงานบังคับหรือเหยื่อค้ามนุษย์ มี เพียงไม่เกินร้อยละ 17 ที่เข้าข่าย

ข้อมูลเชิงประจักษ์และหลักฐานที่ปรากฏทำให้เรายอมรับว่ามีความเป็นไปได้ที่จะมีการใช้แรงงาน บังคับและการค้ามนุษย์ในกิจการประมงทะเลบางส่วน เราจำเป็นต้องให้ความสำคัญอย่างยิ่งต่อปัญหานี้ การ นำเสนอข้อมูลของมูลนิธิฯในวันนี้มีเนื้อหาเกี่ยวกับการช่วยเหลือและการสอบถามข้อมูลเบื้องต้นจากลูกเรือ ที่เกาะอัมบน ตลอดจนการประสานงานกับฝ่ายต่างๆ หลังจากการนำเสนอ จะเป็นการอภิปรายเพื่อ แลกเปลี่ยนข้อมูลและความเห็นจากฝ่ายต่างๆ ได้แก่ภาคประชาสังคม ภาควิชาการ องค์กรด้านสิทธิ สื่อ และ ตัวแทนนายจ้าง เพื่อให้เห็นแนวทางแก้ปัญหาร่วมกันอย่างสร้างสรรค์ ประเด็นสำคัญสองประการที่จะต้อง

อภิปรายได้แก่บทบาทของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียฝ่ายต่างๆในการเข้าแทรกแซงเพื่อลดการเกิดแรงงานบังคับ และเหยื่อค้ำมนุษย์ในกิจการประมงทะเล ทั้งที่เป็นแรงงานไทยและแรงงานต่างชาติ การหารือถึงความ เป็นไปได้ในการบังคับใช้กฎหมายเพื่อคุ้มครองแรงงาน มาตรการที่นายจ้างจะทำได้เพื่อปรับปรุงสภาพการ จ้างงานและการทำงานให้แรงงานสนใจทำงานประมงมากขึ้น การคุ้มครองแรงงานที่ตกเป็นเหยื่อค้ำมนุษย์ โดยเฉพาะการสอบสวนและการดำเนินคดีเพื่อให้ได้ตัวผู้กระทำผิดมาลงโทษซึ่งไม่ใช่เรื่องง่าย ประเด็นที่ สองคือการยกระดับให้ทุกฝ่ายเห็นความเชื่อมโยงของการจับปลาโดยผิดกฎหมาย,ละเมิดการควบคุมและไม่ รายงาน(IUU fishing)ที่มีอยู่ในน่านน้ำในภูมิภาคอาเซียนกับการใช้แรงงานบังคับและการค้ำมนุษย์ใน กิจการประมงทะเล เพื่อให้การแก้ปัญหาเรื่องIUU fishing ผนวกเรื่องความเป็นไปได้ที่อาจจะมีการค้ำมนุษย์ ในเรือประมงเข้าไว้ด้วย การแก้ปัญหาทั้งสองเรื่องจึงต้องกระทำพร้อมๆกันและกระทำทั้งในระดับชาติและ ระดับภูมิภาคอาเซียน ความร่วมมืออย่างเข้มข้นในภูมิภาคผ่านนโยบายที่มีอยู่เช่น นโยบายการรักษาความ มั่นคงทางทะเลในภูมิภาคอาเซียน อนุสัญญาว่าด้วยการปราบปรามการค้ำมนุษย์ของอาเซียนที่อยู่ระหว่าง การยกร่าง และนโยบายจัดการค้ำมนุษย์โดยเฉพาะในกิจการประมงทะเลของรัฐบาลไทย นโยบายเหล่านี้ ควรนำไปสู่การแก้ปัญหาร่วมกันอย่างสร้างสรรค์และมีประสิทธิภาพ